

Statenvoorstel nr. PS/2016/287

Investeringsvoorstel

"Overijssel maakt werk van gastvrijheid en vrije tijd 2016-2020"

Datum
10.05.2016

GS-kenmerk
2016/0113322

Inlichtingen bij
dhr. J.W. van Oene, telefoon 038 499 75 63
e-mail JW.v.Oene@overijssel.nl

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Investeringsvoorstel "Overijssel maakt werk van gastvrijheid en vrije tijd 2016-2020"

Bijlagen

- I. Ontwerpbesluit nr. PS/2016/287 (bijgevoegd)
- II. Budgettaire gevolgen van de 10^e wijziging van de Begroting 2016 (bijgevoegd)
- III. Gastvrij Overijssel Programma Vrijetijdseconomie 2016-2020

Samenvatting van het voorgestelde besluit

Een belangrijke opgave van het coalitieakkoord "Overijssel Werkt!" is het versterken van de regionale economie. Hierbij staat het behoud en groei van de werkgelegenheid centraal. De vrijetijdssector in Overijssel is met 32.870 banen een economische factor van belang met groeipotentie op het gebied van bezoek, verblijf en banen. Aan deze sector wordt daarom in de coalitieperiode specifiek aandacht besteed. Het bedrijfsleven in de vrijetijdssector, georganiseerd in Gastvrij Overijssel heeft het initiatief genomen een programma voor de vrijetijdseconomie 2016-2020 op te stellen. De focus ligt op het vergroten van de aantrekkelijkheid van Overijssel als bestemming voor bezoek en verblijf, het versterken van de sector zelf en promotie en marketing. Dit leidt tot extra bestedingen, meer overnachtingen en groei van de werkgelegenheid. Ambities zijn:

- 1.500 extra banen (naar 6% van de Overijsselse werkgelegenheid);
- 15% toename buitenlandse bezoekers;
- 11% marktaandeel binnenlandse toeristische overnachtingen (10% in 2015);
- € 75 miljoen extra bestedingen.

Het programma kent een investeringsvolume van € 40 miljoen. Voor de financiering wordt een beroep gedaan op ondernemers, (nieuwe) netwerk-partners en overheden (Europa, Rijk, gemeenten). Ondernemers, gemeenten en derden dragen elk €10 miljoen bij. Van de provincie wordt eveneens € 10 miljoen gevraagd. Hiervan is door u in de begroting 2016 reeds € 2,5 miljoen beschikbaar gesteld. U wordt voorgesteld aanvullend € 7,5 miljoen uit de Algemene reserve Kwaliteit van Overijssel toe te voegen aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel ten behoeve van de uitvoering van prestatie 5.5.1 'Gastvrij Overijssel'.

Inleiding en probleemstelling

Een belangrijke opgave in het coalitieakkoord 2015-2019 "Overijssel Werkt!" is het versterken van de regionale economie. Het behoud en de groei van de werkgelegenheid staat centraal. Het bedrijfsleven speelt hierin een cruciale rol, zo ook het bedrijfsleven in de vrijetijdssector met 32.870 banen. Vanwege dit belang willen wij specifiek aandacht aan deze sector schenken. Participeren in initiatieven van inwoners en bedrijfsleven is daarbij richtinggevend.

Het bedrijfsleven in de vrijetijdssector heeft zich in 2012 verenigd in de netwerkorganisatie Gastvrij Overijssel. Maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen hebben zich daar bij aangesloten¹. Gastvrij Overijssel bracht in februari 2015 het Manifest 'Heerlijk en Gastvrij Overijssel 2.0' uit². Het bevat de ambities van de sector voor de jaren 2016-2020. Vanwege de hoge organisatiegraad, het brede netwerk (triple helix) en de heldere ambities, hebben wij Gastvrij Overijssel verzocht het Manifest uit te werken in een concreet uitvoeringsprogramma voor deze coalitieperiode. Het programma "Overijssel maakt werk van gastvrijheid en vrijetijd" is hiervan het resultaat. Wij stellen u voor in dit programma te participeren. Wij zien deze participatie als voortzetting van succesvol provinciaal beleid in de periode 2012-2015. Met onze steun verenigde de sector zich, ontwikkelde nieuwe innovatieve producten en diensten, wist Overijssel aantrekkelijker te maken voor bezoek en verblijf. De werkgelegenheid groeide in deze periode ondanks de opeenvolgende economische recessies met 2%.

Overwegingen

De focus van het programma ligt op het vergroten van de aantrekkelijkheid van Overijssel als bestemming voor bezoek en verblijf, het versterken van de sector zelf en promotie/marketing. Dit leidt tot bestedingen, overnachtingen en groei van de werkgelegenheid. Het programma kent de volgende ambities:

- 1.500 extra banen (naar 6% van de Overijsselse werkgelegenheid);
- 15% toename buitenlandse bezoekers;
- 11% marktaandeel binnenlandse toeristische overnachtingen;
- € 75 miljoen extra bestedingen.

De ambities heeft men uitgewerkt in een samenhangend geheel van 15 projecten, ondergebracht in vijf programmalijnen:

	Programmalijn	Doelstellingen	Project
1	Ondernemer & Product <i>Investering³:</i> € 12.030.000 <i>Prov. subsidie:</i> € 4.600.000 (38,2%)	Optimaal faciliteren van ondernemerschap om, met oog voor de omgeving, adequaat en competitief te kunnen inspelen op marktontwikkelingen.	1. Onderzoek vraag en aanbod en bevorderen marktmatch (<i>Kennisdriehoek</i>). 2. Versterking ondernemerschap. 3. Nieuwe Regeling Product-Markt-Partner-Combinaties (<i>PMPC's, provincie Overijssel</i>) 4. Samenwerking op het gebied van cultureel ondernemerschap en cultuurtoerisme (<i>NBTC& MarketingOost</i>) 5. In kaart brengen en aanhaken van de VTE-gerelateerde maakindustrie (<i>Kennisdriehoek</i>). 6. Toekomstbestendig maken van de sector door het aanwenden van duurzame technologie (<i>Saxion</i>).
2	Omgeving & Routeinfrastructuur <i>Investering:</i> € 7.800.000 <i>Prov. subsidie:</i> € 500.000 (6,4%)	Versterken van landschappelijke kwaliteit als belevingswaarde. Optimaliseren routekwaliteit en belevingsaspecten. Duurzame samenwerking voor landschappelijke kwaliteit.	7. Behoud en versterking van ons Overijssels landschap (<i>Landschap Overijssel</i>) 8. Optimale beleefbaarheid landschap voor de toerist (<i>Landschap Overijssel</i>) 9. Versterking beleving routestructuren (<i>Regionale routebureaus</i>)

¹ Tot deze organisatie behoren nu RECRON (voorzitter), Koninklijke Horeca Nederland (KHN), HISWA, VNO-NCW (secretaris), MKB-Nederland, Marketing Oost, ANWB, Saxion-Hogeschole en Windesheim en Landschap Overijssel (mede namens Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Natuur en Milieu).

² <https://www.marketingoost.nl/nl/publicaties/manifest-heerlijk-en-gastvrij-overijssel-20/>

³ Het betreft indicatieve bedragen op basis van concepten.

3	Ontsluiten & Vermarkten <i>Investering:</i> € 18.430.000 <i>Prov. subsidie:</i> € 4.500.000 (24,4%)	Bekendheid van toeristische A-merken stijgt. Bezoekintentie consumenten stijgt met 10%. Aandeel Overijssel in binnenlandse vakantiebezoek en overnachtingen stijgt van 10 naar 11 %. Bestedingen stijgen in periode 2016 – 2020 met 10%. Bekendheid en imago Overijssel als fietsprovincie stijgen met 10%.	10. Marketing VTE en 365 dagen Fietsen in Overijssel (<i>MarketingOost</i>)
4	Onderzoek, Kennisinfrastructuur & Onderwijs <i>Investering:</i> € 500.000 <i>Prov. subsidie:</i> € 200.000 (40%)	Professionaliseren van ondernemers en ondernemende organisaties. Regionale vrijetijdsmonitor, onderzoek en kennis delen in Triple Helix. Innovatie via cross-overs en nieuwe businessproposities. Studenten opleiden tot wendbare professionals, met aandacht voor de human capital agenda.	11. Ontwikkeling Kennisdriehoek Overijssel (<i>Kennisdriehoek</i>) 12. Inzet kennisintensieve werkateliers in de regio's (<i>Saxion</i>)
5	Organisatie <i>Investering:</i> € 600.000 <i>Prov. subsidie:</i> € 200.000 (33,3%)	Gestroomlijnde netwerkorganisatie voor de VTE van Overijssel. Een duurzaam financieel fundament voor de collectieve onderdelen van de vrijetijdseconomie	13. Programmacoördinatie VTE Gastvrij Overijssel (<i>MarketingOost</i>) 14. Verkenning naar opzet flexpool Professionals Overijssel (<i>Saxion</i>) 15. Duurzaam financieel/organisatorisch fundament voor omgevingskwaliteit (<i>Landschap Overijssel</i>)

Wij vinden het participeren in het programma van Gastvrij Overijssel om meerdere redenen belangrijk.

1. Coalitieakkoord 2015-2019

Het programma sluit goed aan bij het coalitieakkoord. Het is een initiatief van het bedrijfsleven, zet ondernemers 'in the lead' en gaat uit van de gedachte dat brede samenwerking in en buiten de sector een noodzakelijke voorwaarde is voor succes. Wij vinden dat het programma een uitstekende invulling is van onze ambities om de komende jaren meer gasten naar Overijssel te trekken, die langer verblijven en meer besteden. Dit leidt tot versterking van de Overijsselse economie en groei van de werkgelegenheid. Het programma kent heldere doelstellingen, projecten en financiering.

2. Organisatiegraad en professionalisering

De organisatiegraad in de sector en tussen de sector en andere disciplines is de laatste jaren fors toegenomen. De vrijetijdsector zet sinds 2012 in op een hogere graad van professionalisering en samenwerking. De ontwikkeling, die mede door ons in gang is gezet, is veelbelovend. Zo wordt binnen en buiten de sector door ondernemers en initiatiefnemers uit sport, zorg, cultuur, natuur en agro/food samengewerkt aan productinnovatie en regio-marketing. Ondernemers schakelen de kenniscentra Saxion, Windesheim en de Regionale Onderwijs centra (ROC's) Deltion, Landstede en Twente in bij de ontwikkeling hiervan.

Deze centra profiteren van de stage- en opleidings-mogelijkheden en het nauwe contact met ondernemers voor het optimaliseren van hun onderwijsprogramma's.

De marketing van Overijssel en de toeristische A-merken Salland, Vechtdal, Waterreijk, Twente en IJsseldelta is opgeschaald naar een professioneel niveau met een strategische en innovatieve aanpak onder regie van MarketingOost. Samenwerking met het Nederland Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC) is geïntensiveerd, waardoor de belangrijke internationale groeiemarkt beter bereikbaar is geworden. Nadrukkelijk wordt ingezet op online-marketing, leefstijlen van potentiële gasten en het positioneren van Overijssel als authentieke en unieke bestemming.

3. *Bijzondere invalshoeken*

Het programma vraagt om onze participatie en maakt daarmee invulling van onze gewenste rol mogelijk. Het programma kent heldere doelstellingen, projecten en financiering. De provinciale bijdrage zal ook de verdere netwerkvorming met andere partners en partijen stimuleren.

Het programma, dat Gastvrij Overijssel heeft ontwikkeld, kent een aantal bijzondere invalshoeken, die de versterking van de vrijetijdssector en daarmee de regionale economie ondersteunen.

- a. Gastvrij Overijssel ziet voor de lokale en Nederlandse markt kansrijke en innovatieve cross-overkansen met Natuur, Cultuur, Sport, Agro & Food, Zorg en Creatieve Industrie ('gamification'). De Hospitality Business School (HBS) van Saxion Hogescholen ondersteunt hierbij. Het verzoek van Gastvrij Overijssel om een nieuwe regeling voor Product-Markt-Partner-Combinaties (PMPC's) te ontwikkelen, wordt ingewilligd. De regeling zal in september 2016 worden geopend;
- b. De ontwikkeling van de internationale markt (inkomend toerisme) krijgt meer aandacht en staat centraal in de samenwerking met het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC). Gezamenlijk worden voor Overijssel 3 'Metrolijnen' ontwikkeld om de inkomende internationale gast óók Overijssel te laten beleven. Het gaat daarbij om de 'Hanze' (met Gelderland), het 'Water' (met Zeeland, Noord- en Zuid-Holland, Flevoland) en een 'Greenline - Castles and countryhomes' (met Noord- en Zuid-Holland, Utrecht, Gelderland). De marketing van de 5 toeristische A-merken (Salland, Vechtdal, Twente, IJsseldelta en Waterreijk) en de Hanzesteden wordt op deze strategie afgestemd;
- c. Samenwerking in de Kennisdriehoek (Saxion- Hospitality Business School (HBS), Kennispunt Oost en Beleidsinformatie provincie) moet leiden tot betere en beter toegankelijke informatie over consumentenvoorkeuren voor ondernemers, de betekenis van de Overijsselse maakindustrie voor de VTE-sector, efficiënte monitoring van ontwikkelingen en de versterking van het algemeen kennisfundament onder de sector.

4. *Meerdere provinciale beleidsdoelen*

Naast de versterking van sector ondersteunt het programma andere provinciale beleidsdoelen.

- a. Arbeidsmarkt/Human Capital Agenda: het investeringsvoorstel 'Iedereen in Overijssel doet mee! 2016-2019' (PS/2016/196) bevat drie lijnen waarlangs wordt toegewerkt naar het doel dat zoveel mogelijk inwoners in Overijssel de kans krijgen mee te doen op de arbeidsmarkt. De drie lijnen zijn: 'Kiezen, leren, werken in de techniek', '(Grensoverschrijdende) arbeidsmarkt' en 'Kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt'. Een goede samenwerking tussen ondernemers, onderwijs, overheden en sociale partners op regionale schaal is hiervoor noodzakelijk. Ondernemers in de vrijetijdseconomie nemen voor wat betreft kwetsbare groepen al deel in deze lijn;
- b. Sociale Kwaliteit: Het programma voor Sociale Kwaliteit is in ontwikkeling. Nader wordt gezien of er met ondernemers in de vrijetijdssector verbindingen kunnen worden gelegd in het realiseren van opgaven. Deze ondernemers zijn veelal in de lokale samenleving en economie geworteld, kennen de netwerken en hebben als ambassadeur van hun omgeving vermoedelijk een goed beeld van de maatschappelijke opgaven;

- c. MKB-Agenda & Retail: De VTE-sector is onderdeel van het Overijsselse MKB. Met het Investeringsvoorstel "Versterken MKB en Ondernemerschap" (PS2016/286) kan de VTE-sector profiteren van MKB-maatregelen voor m.n. financiering en bedrijfsopvolging. De leisurefunctie van de binnenstad is een belangrijke factor bij de toekomstverwachting van de retail in de binnenstad. In de uitwerking van de Retailagenda kan hieraan aandacht worden besteed;
- d. Cultuur en Erfgoed: de samenwerking met de Cultuursector wordt in het programma nadrukkelijk genoemd als kans voor het vergroten van de aantrekkelijkheid van Overijssel. De provincie heeft op dit vlak materieel en immaterieel veel te bieden. Cultureel erfgoed en cultureel ondernemerschap zijn daarbij belangrijke aanknopingspunten. In de concept-Cultuurnota is deze koppeling inmiddels gelegd;
- e. Natuur: Zowel in de netwerkorganisatie Gastvrij Overijssel als in het programma is de samenwerking met de natuursector expliciet aanwezig. De 'Greenline' is gebaseerd op de natuurlijke kwaliteiten in Overijssel. En diverse deelprojecten in het programma hebben de versterking en de beleving van de Overijsselse omgevingskwaliteit tot doel. Hierin staat de synergie tussen bedrijfsleven en omgeving centraal;
- f. Evenementen, Sport & Bewegen: in het voorstel voor de uitwerking Koersdocument Fiets (PS 2016/172) is naast het programma van Gastvrij Overijssel, een tweede maatschappelijke initiatief voor de versterking van de vrijetijdssector opgenomen. Het initiatief '365 dagen Fietsen' behelst een integrale aanpak van alle fietsfacetten om het fietsen in Overijssel onder inwoners en gasten te stimuleren en beweging en gezondheid te bevorderen.

Conclusie

Wij onderschrijven de aanpak voor de ontwikkeling van de vrijetijdseconomie in Overijssel, zoals die door Gastvrij Overijssel wordt voorgesteld. Vanwege de integrale aanpak, de samenwerkingskansen en de aanwezige ambities in het uitvoeringsprogramma is dit uitvoeringsprogramma een goede invulling van onze ambitie om deze sector, in deze coalitieperiode specifiek aandacht te willen schenken. Het programma biedt ook goede mogelijkheden voor bijdragen aan de uitwerking van andere provinciale beleidsdoelen. Om deze redenen willen wij participeren in het initiatief, hanteren wij het programma van Gastvrij Overijssel als toetsingskader voor de te honoreren projecten en stellen wij u voor in het programma deel te nemen. Voor de betreffende begrotingsprestatie '5.5.1 – Gastvrij Overijssel' is voor 2016 reeds € 2,5 miljoen in de begroting opgenomen. Wij vragen u € 7,5 miljoen extra beschikbaar te stellen. Inzet van de provinciale middelen vindt plaats aan de hand van de concrete projecten die wij op basis van het programma door de netwerkpartners voorgelegd krijgen. Wij informeren u halverwege het programma en aanvullend op de P&C-cyclus, in het voorjaar van 2018 over de resultaten van het programma.

Voorstel

Gelet op het voorgaande stellen wij u voor het besluit te nemen, als in concept in bijlage I verwoord.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter
MW. DRS. A.TH.B. BIJLEVELD-SCHOUTEN,

secretaris
IR. J.M. OSINGA

Ontwerpbesluit nr. PS/2016/287

Provinciale Staten van Overijssel,

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten d.d. 10.05.2016, kenmerk 2016/0113322,

overwegende dat:

1. het behouden en uitbreiden van de werkgelegenheid een speerpunt is van het coalitieakkoord "Overijssel Werkt";
2. de sector vrijetijdseconomie zich, ondanks de opeenvolgende recessies, de afgelopen jaren goed heeft ontwikkeld en kansen biedt voor bestedingen/banen;
3. de kwaliteit van het aanbod op een hoog niveau ligt, getuige de vele prijzen/awards die de afgelopen jaren zijn gewonnen en dat deze kwaliteit behouden moet blijven;
4. de sector zich middels het netwerk Gastvrij Overijssel verregaand heeft georganiseerd;
5. Gastvrij Overijssel adequaat heeft ingespeeld op de oproep tot initiatieven van inwoners en bedrijfsleven, via het Manifest 'Heerlijk en Gastvrij Overijssel 2.0' en de programmatische uitwerking daarvan in 'Overijssel maakt werk van gastvrijheid en vrijetijd';
6. de 5 programmalijnen een goede basis vormen voor de verdere ontwikkeling van de vrijetijdseconomie in de jaren 2016-2020;
7. programmalijn 1 (ondernemer en product) beoogt de bedrijfsvoering te versterken, innovatie in product en arrangement te vergroten en Overijssel aantrekkelijker te maken voor bezoek, verblijf en bestedingen;
8. programmalijn 2 (omgeving en infrastructuur) beoogt de aantrekkelijkheid van het fijnmazige netwerk voor fietsen, wandelen, varen en ruiteren te vergroten en hierbij gebruik te maken van de bijzondere omgevingskwaliteit van Overijssel, het culturele erfgoed en de duurzame samenwerking tussen verschillende belangengroepen;
9. programmalijn 3 (ontsluiten en vermarkten) beoogt de karakteristieke eigenschappen van Overijssel nationaal en internationaal onder de aandacht te brengen van gasten, samen te werken met provincies en landelijke organisaties en de congresmarkt sterker te ontwikkelen;
10. programmalijn 4 (onderzoek, kennisinfrastructuur en onderwijs) beoogt een toekomstbestendige sector te ondersteunen door kennis te vergroten, te bundelen en over te dragen aan het bedrijfsleven, de inzet van studenten en docenten te bevorderen en cross-overs tussen de vrijetijdssector en andere disciplines te stimuleren;
11. programmalijn 5 (organisatie, coördinatie en communicatie) beoogt de waardecreatie door netwerksamenwerking te versterken en te verdiepen en de coördinatie en communicatie tussen de partners van Gastvrij Overijssel te intensiveren en optimaliseren;

besluiten:

1. in te stemmen met het investeringsvoorstel 'Overijssel maakt werk van gastvrijheid en vrije tijd 2016-2020' met de programmalijnen:
  1. Ondernemer en product
  2. Omgeving en routeinfrastructuur
  3. Ontsluiten en vermarkten
  4. Onderzoek, kennisinfrastructuur, onderwijs
  5. Organisatie, coördinatie en communicatie

2. hiervoor uit de Algemene reserve Kwaliteit van Overijssel een bedrag van € 7,5 miljoen te oormerken voor investeringsprestatie 5.5.1 Gastvrij Overijssel 2016 – 2019 en dit bedrag over te hevelen naar Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel conform bijgevoegde begrotingswijziging (bijlage II).

Zwolle,

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

griffier,

Bijlage II: overzicht budgettaire gevolgen van de 10^e wijziging van de Begroting 2016

Investeringsvoorstel "Overijssel maakt werk van gastvrijheid en vrije tijd 2016-2020"

(bedragen x € 1.000)

Volg-nummer	Kern-taak	Beleids-doel	Prestatie	I/S	Omschrijving	2016			2017			2018			2019		
						Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
	20		5.5.1	I I	Financiering en algemene dekkingsmiddelen - programmakosten (Algemene reserve Kwaliteit van Overijssel) - programmakosten (Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel)	7.500	7.500	7.500 7.500-									
Totaal structurele exploitatiewijzigingen																	
Totaal incidentele exploitatiewijzigingen						7.500	7.500										
Totaal exploitatiewijzigingen						7.500	7.500										

Geraamd EMU-saldo vorige wijziging

52.284-

44.461-

16.594-

7.229-

Mutaties EMU-saldo deze wijziging

Nieuw geraamd EMU-saldo (geraamd saldo +/- lasten + baten)

52.284-

44.461-

16.594-

7.229-

LEGENDA

nr. omschrijving

- 1 Ruimtelijke ontwikkeling en waterbeheer
- 2 Milieu en energie
- 3 Vitaal platteland
- 4 Mobiliteit
- 5 Regionale economie
- 6 Culturele infrastructuur en monumentenzorg
- 7 Kwaliteit openbaar bestuur
- 8 Gebiedsontwikkelingen
- 9 Sociale kwaliteit
- 10 Bedrijfsvoering
- 20 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Lasten: - = verlaging
+ = verhoging

Baten: - = verlaging
+ = verhoging

Saldo: - = financiële ruimte neemt af
+ = financiële ruimte neemt toe
= baten +/- lasten

I/S: betreft incidentele lasten & baten (I) of structurele lasten & baten (S) conform uitgangspunten Begroting 2016, paragraaf 4.4.2

Gastvrij Overijssel Programma Vrijtijdseconomie 2016 - 2020

“Overijssel maakt werk van
gastvrijheid en vrijetijd”

Programma Vrijetijdseconomie 2016-2020

Hoofddoelstelling

“Op duurzame wijze professionaliseren, innoveren en vermarkten van de vrijetijdseconomie in Overijssel ten behoeve van een sterkere concurrentiepositie in Nederland, om daarmee een groeiend aantal bezoekers en gasten uit binnen- en buitenland aan te trekken, zodat de bestedingen toenemen en de vrijetijdseconomie substantieel en structureel een bijdrage levert aan de werkgelegenheid in Overijssel.

Ambitie

De focus van het programma ligt op het vergroten van de aantrekkelijkheid van Overijssel als bestemming voor bezoek en verblijf, zowel recreatief als zakelijk. Dit leidt tot extra bestedingen en overnachtingen en daarmee tot groei van de werkgelegenheid.

Het programma kent de volgende ambities:

- 1.500 extra banen (naar 6% van de Overijsselse werkgelegenheid);
- 15% toename buitenlandse bezoekers;
- 11% marktaandeel binnenlandse toeristische overnachtingen (10% in 2015);
- €75 miljoen extra bestedingen.

Gastvrij Overijssel, 31 maart 2016

Inleiding

Er is door de gezamenlijke aanpak van de partners in Gastvrij Overijssel in de achterliggende periode, 2012 - 2015, veel bereikt. Overijssel onderscheidt zich door een verregaande vorm van samenwerking tussen verschillende partners op het gebied van de vrijetijdseconomie. Voornoemde partners zijn RECRON, KHN, Hiswa, VNO-NCW Midden, MKB-Nederland Midden, ANWB, Landschap Overijssel (namens terrein beherende organisaties), MarketingOost, Windesheim en Saxion (namens de kennisinstellingen). Daarnaast nemen vertegenwoordigers namens de Overijsselse gemeenten en Provincie Overijssel deel aan de netwerkorganisatie als adviseur. De samenwerking wordt voor de aankomende jaren gecontinueerd en geïntensiveerd.

Voorafgaand aan de huidige coalitieperiode 2015-2019 heeft Gastvrij Overijssel in februari 2015 een manifest gepresenteerd, getiteld "Heerlijk & Gastvrij Overijssel 2.0", waarin provincie en partners worden aangespoord ter versterking van de regionale economie verder te investeren in de vrijetijdseconomie en waarin tevens speerpunten voor de komende periode worden aangedragen. In het voorliggende Programma Vrijetijdseconomie (VTE) 2016 – 2020 van Gastvrij Overijssel zijn voornoemde speerpunten vertaald in een vijftal programmalijnen met per programmalijn een aantal deelprogramma's. Financiering van het hier bedoelde Programma VTE geschiedt vanuit de aangesloten en participerende ondernemers, de Overijsselse gemeenten, provincie Overijssel en, zo mogelijk, Europese programma's. Ondersteuning vanuit het onderwijs vindt onder meer plaats door de inzet van studenten, docenten en lectoren.

Vrijetijdseconomie is een samengesteld regioproduct. Immers, niet alleen de verblijfssector en horeca profiteren van de bezoekers en gasten, maar juist een breed scala aan sectoren. Van detailhandel tot bouwondernemingen, van maakindustrie tot sport- en leisurparken en van oudheidskammers tot zorgaanbieders. Dit maakt dat de agenda voor de vrijetijdseconomie een sector overstijgende dimensie heeft.

Deze dimensie vraagt in relatie tot de uitvoering om een regionaal geborgde verantwoordelijkheid, met zowel private en publieke partijen, op basis van een heldere onderlinge rolverdeling. Er is sprake van een herkenbare ketenorganisatie met meerdere schakels, die elkaar ondersteunen en versterken. Bovendien zal gestreefd moeten worden naar een efficiënte en effectieve organisatievorm, waarin de gast centraal staat, waarin ondernemers zich maximaal vertegenwoordigd weten en waarin overheden de relevante uitvoeringsorganisatie van hun beleid (h)erkennen.

Er zijn veel redenen om het succesvolle beleid voor de vrijetijdseconomie in Overijssel voort te zetten. Zeker waar werkgelegenheid het speerpunt van de huidige coalitie van de Provincie Overijssel is en ook gemeenten de kracht van de vrijetijdseconomie als banenmotor ervaren. De partners van Gastvrij Overijssel hebben de ambitie uitgesproken het marktaandeel op de binnenlandse markt te consolideren, dan wel te versterken en een groei te realiseren voor wat betreft het aandeel op de buitenlandse en zakelijke markt. Deze opgave is ambitieus en stevig. Ter realisatie dient er blijvend geïnvesteerd te worden in ondernemerschap, innovatie, omgeving, infrastructuur, onderzoek, kennis, marketing en organiserend vermogen.

Voor de benadering van de buitenlandse markten wordt aangesloten bij de activiteiten van het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC). Het NBTC kiest voor een strategie waarbij Nederland wordt gepresenteerd als een stedelijke eenheid, te weten HollandCity. Aan de hand van een aantal thematische 'metrolijnen' worden de verschillende regio's in Nederland ontsloten. Voor Overijssel zijn de Hanzelijn, Waterlijn en 'GreenLine' ("Castles en countryhomes") van toepassing. Laatstgenoemde 'metrolijn' wordt in samenhang met de aanliggende regio's opgepakt, aangezien het relevante schaalniveau boven-provinciaal is. De aanpak voor de 'GreenLine' biedt de regio's van Overijssel veel perspectief, mits de partners in staat zijn het leeuwendeel van de betrokken aanbieders in de provincie te mobiliseren en aan te laten haken.

Gastvrij Overijssel VTE Programma 2016 - 2020

I. Ondernemer & Product

Onze drijfveer

De ondernemer, als aanbieder van een activiteit of verblijf, is de spil van het toeristisch product. Het toeristisch product moet de zoeker verleiden om bezoeker te worden. Een bezoeker combineert producten van verschillende aanbieders tot een compleet vrijetijdsproduct en/of verblijf in stad of regio. Bestedingen van een bezoeker hebben een 'stuwend' effect op de stedelijke en/of regionale economie. De vrijetijdssector is daarmee een belangrijke banenmotor voor onze provincie. Het is van belang te investeren in het creëren en geven van ruimte voor levensvatbare bedrijven, met een duurzame bedrijfsvoering, gericht op synergie in het samenspel van economie en ecologie.

Kern uit het Manifest

Het aanbod van overnachtingsmogelijkheden is veel harder gegroeid dan vraag; exponentiele groei kleinschalige logiesvormen; vraag toeristische kampeerplekken is (fors) gedaald; vraag en aanbod sluiten niet overal goed op elkaar aan; versterking ondernemerschap; faciliteren jong talent; stimuleren doelgroepgerichte en sector overschrijdende productontwikkeling.

Doelstelling

Het optimaal faciliteren van ondernemerschap in de brede zinnen behoeve van het adequaat en competitief kunnen inspelen op de marktontwikkelingen, met oog voor de omgeving.

Deelprogramma's

1. Onderzoek vraag en aanbod en bevorderen marktmatch

Inzicht creëren in de vraag- en aanbodverhoudingen, de verblijf paradox en de concurrentiepositie. Méér leefstijl- en doelgroep-benadering. Verblijf in de volle breedte (campings, bungalowparken, hotels, B&B's, groepsaccommodaties etc.) onderzoeken. Vertaling naar innovatie, transformatie, sanering en symbiose met de omgeving. Onderzoek uit te voeren in samenwerking tussen Kennisdriehoek (zie deelprogramma 11) en externe partij met specifieke ervaring. Ervaringen vanuit Noordoost-Twente, waar recent een dergelijk onderzoek is uitgevoerd, meenemen bij opzet onderzoek voor andere regio's in Overijssel. Uitkomsten verrijken met economische kengetallen.

2. Versterking ondernemerschap

De (snelle) marktontwikkeling, juist ook in internationaal perspectief, vraagt om ondernemers die kunnen innoveren, schakelen, combineren en transformeren. Specifieke aandacht voor de benadering van de Duitse markt. Op dit terrein is reeds een Euregio-project gelanceerd, die zich met name richt op het toerusten van bedrijven die zich willen richten op de Duitse gast. De innovatiekracht kan worden bevorderd door lerende netwerken waarin ondernemers kennis uitwisselen en ontwikkelen met ondersteuning van kennisinstellingen. De inzet van de brancheorganisaties benutten voor werving en uitvoering van deeltrajecten, gekoppeld aan de kennisinstellingen.

3. Product-markt-partner-combinaties (PMPC)

Het continueren van de succesvolle PMPC-regeling, via een hernieuwde aanpak, om daarmee individuele ondernemers- en organisatie-investeringen met elkaar te verbinden, voor een wenselijk geacht synergetisch effect. Speciale aandacht voor cultureel ondernemerschap. Door deze specifieke investeringsregeling worden doelgroepgerichte initiatieven versneld. Aandacht voor kaders, cofinanciering, laagdrempelige en brede toepasbaarheid en cross-overs. Ontwikkelen van een concreet voorstel voor de hernieuwde aanpak.

4. Samenwerking op het gebied van cultureel ondernemerschap en cultuurtoerisme

Het inspelen op het belang van de groei in cultuurtoerisme, onder meer vanwege de koppeling met de verhaallijnen van HollandCity door het NBTC i.c. aanhaken door de Overijsselse iconen aan de thematische 'metrolijnen'. Cultuur, in allerlei vormen, is een belangrijke 'drager' van het vrijetijd-product. In de vorm van bezienswaardigheden, musea en erfgoed of in de vorm van theater, evenementen, muziek, festivals en film. Waar mogelijk inzetten op samenwerking met Europese partners. De thema's bij de gekozen iconen Landgoederen ('Green Line') en Hanzesteden als vervolg op het Hansatour EU-COSME-traject ('Hansa Line') vragen om het adresseren van EU-programma's naast het INTERREG V-programma. Kennisdeling, internationale ondernemers-

netwerken en marketingactiviteiten verlangen een intensieve samenwerking tussen het KCVO (Kennis Centrum Vrijtijdseconomie Overijssel) en internationale ondernemersnetwerken. In samenwerking met het Europoloket en de Europese programma's van kennisinstellingen worden complementaire financieringsbronnen gezocht.

5. In kaart brengen en aanhaken van de VTE-gerelateerde maakindustrie

In Overijssel geldt dat een groot aantal bedrijven direct aan de vrijetijdsmarkt is gerelateerd (ATB- en E-bikes, vaartuigen, sport & fashion, bouwbedrijven, cross mediale bedrijven in de creatieve sector), zonder dat deze spin-off afdoende kan worden geïdentificeerd. Verwacht wordt dat er ook potentieel is om deze verbinding te versterken. Nadruk op bevordering werkgelegenheid.

6. Toekomstbestendig maken van de sector door het aanwenden van duurzame technologie

Onder meer koolstofarme energie, productdiversificatie, seizoensverbreding en het beter benutten van omgevingskwaliteiten in renderende businesscases. Nadruk op bevordering werkgelegenheid. Als eerste stap het in beeld brengen van concrete en succesvolle praktijkvoorbeelden. Vervolgens bepalen of er een kans is om een projectvoorstel te maken in lijn met EFRO.

II. Omgeving & Route infrastructuur

Onze drijfveer

Kwaliteit van het landschap en stedelijke omgeving, in samenhang met de route infrastructuur, is het fundament van het toeristisch product en daarmee essentieel voor de vitaliteit van de vrijetijdseconomie.

Kern uit het Manifest

Kwaliteit van de streekeigen landschappen in Overijssel is uniek; levensader voor verdere ontwikkeling van vrijetijdseconomie; verbinden van uiteenlopende belangengroepen, waaronder ondernemers, landgoedeigenaren, natuurorganisaties, agrariërs en overheden; intensievere samenwerking ten behoeve van versterking landschapskwaliteiten; innovatie door cross-overs van natuur, vrijetijd, sport, landbouw, zorg en ICT (Product-markt-partner-combinaties); voorzieningen route infrastructuur (fietsen, wandelen, varen en ruiteren) op peil houden en markt vraag gerelateerde belevingsaspecten toevoegen, waaronder herijking Toeristische Overstappunten.

Doelstellingen

- Versterken van de landschappelijke kwaliteit (het decor) als toeristische belevingswaarde.
- Optimaliseren van de routekwaliteit en belevingsaspecten.
- Duurzame samenwerking voor landschappelijke kwaliteit tussen de verschillende belangengroepen.

Deelprogramma's

7. Behoud en versterking van Ons Overijssels Landschap
Ons zeer diverse en streekeigen Overijssels Landschap is één van de belangrijke bezoekmotieven voor toeristen. Vooral het landschapserfgoed, zoals de typisch streekeigen waarden die zichtbaar zijn in het landschap (o.a. essen, coulissen en heidevelden) en specifieke landschapsonen (denk aan de Kroezeboom), landgoederen en Nationale Parken en Landschappen (zoals Sallandse Heuvelrug en Noordoost-Twente) zullen de komende periode verder worden opgewaardeerd en ontsloten. We zien dit als de 'GreenLine' (in lijn met de HollandCity metrolijnen). Dit vraagt van de beheerders van het groene en landschappelijke decor een forse inzet.

7.1 Beheerders van het groene en landschappelijke decor moeten een forse inzet plegen om de omgevingskwaliteit op peil te houden

We zien de diverse streekprogramma's (Regge, Vecht, Noordoost Twente, etc.) als belangrijke katalysatoren van waaruit deze waarden verder worden versterkt en vermarkt. Vanuit deze programma's worden acties geformuleerd ter versterking van de omgevingskwaliteit. Er zal een inspiratiekaart voor de 'GreenLine' ontwikkeld worden, die als drager dient voor ruimtelijke kwaliteitsverbetering. Daarnaast zien wij een koppeling met het programma "Ruimte voor de Vecht" en de Regge-agenda.

7.2 Ook het toeristisch bedrijfsleven zal een belangrijke stap moeten maken in het vergroten en ontsluiten van de streekeigen landschappelijke kwaliteiten en cultuurhistorie

Dit vertaalt zich in kennis en kunde met betrekking tot inrichting, onderhoud en ecologisch beheer op en rond het eigen bedrijf. Hiermee wordt het landschapserfgoed verder geladen. Voor de toerist en recreant levert dit een stevige doorgaande landschapsbeleving tussen het groene decor en verblijf op. We richten ons op ondersteuning m.b.t. kennis en kunde (zoals maatwerk-advies, coaching community of practice), maar ook op instrumenten als Groenblauwe diensten.

7.3 De synergie tussen de economische waarde van het groene decor en de verdien capaciteit op de VTE-bedrijven vergroten

Hierdoor ontstaat een betere wisselwerking tussen kosten-opbrengsten-baten, waardoor een wisselwerking tot stand komt en de landschappelijke kwaliteit verder wordt versterkt en kan worden beleefd. Stevige bijdrage aan biodiversiteit en ecologie.

7.4 Versterking omgevingskwaliteit (7.1) en vergroening en cultuurhistorische versterking van toeristische bedrijven (7.2.) vraagt extra inzet (arbeid)

Deze arbeid kan voor een deel gedaan worden door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt of vanuit zorg-doelgroepen.

8. Optimale beleefbaarheid landschap voor de toerist

Samen met het toeristisch bedrijfsleven, culturele instellingen e.a. worden deze verhalen en 'weetjes' verbonden met de 'Green Line', wordt unieke beleving gerealiseerd en ontsloten door o.a. cross mediale concepten.

8.1 Het landschap moet toegankelijk en leesbaar zijn voor recreanten en bezoekers die hiervan genieten, zonder dat hierdoor het landschap wordt aangetast

De eerder genoemde 'Greenline' moet verder geladen worden met storytelling rondom de landschapsiconen, landgoederen en landschapserfgoed. Dit gebeurt o.a. met inzet van vrijwilligers en lokale heemkundegroepen. Vooral de inzet op exclusieve beleving en unieke identiteitsdragers brengen ons toeristisch product naar een hoger niveau.

8.2 De gast/recreant willen we graag binden aan ons prachtige landschap, waardoor herhaalbezoek en ambassadeur-schap ontstaat

Daarom is een blijvende herinnering aan de beleving van ons typische streekeigen cultuurlandschap en het delen daarvan met vrienden belangrijk.

8.3 Het gebruik van het groene decor, onze cultuurlandschappen, mag niet ten koste gaan van de kwaliteit hiervan.

Ecologie en soortenrijkdom zijn belangrijk om de waardering voor dit landschap hoog te houden. Daarom is een goede samenwerking nodig tussen organisatoren van

belevingsacties (evenementen, arrangementen e.d.) en de groene beheerders. Samenwerking en onderlinge bijdrage aan bovengenoemde, met als voorbeeld 'Support for nature'.

9. Versterken beleving routestructuren Fase II

De 'GreenLine' wordt ontsloten door goede routestructuren, zoals fiets- en wandelnetwerken. Een verdere optimalisering van deze routestructuren, waaronder ontsluiting voor de buitenlandse markt, innovatieve faciliteiten en duurzaam onderhoud en beheer vragen extra inzet van de beheerders van deze routes, de aanliggende ondernemers en instellingen (verbinding/faciliteiten) en het verder laden van deze routes (zie vorige punt). Wij bezien hoe de expertise van de landelijke organisaties hierbij kan worden ingezet. Het deelprogramma "365 dagen Fietsen in Overijssel" en de positionering als 'Bakermat van het fietsen in Nederland', vormen belangrijke katalysatoren. Investeren in dit concept betekent een stevig fundament voor routestructuur en routebeleving en trekt innovaties op en rond deze routestructuren verder los. Hiervoor is 'nieuw' geld nodig.

a. Optimaliseren routestructuren verschillende modi (nadruk op fietsen), product vernieuwing langs deze routes (faciliteiten, aansluiten buitenlandse vraag, vergroten synergie met groene omgeving), innovatief onderhoud en beheer.

Eén en ander wordt op basis van onderzoeksgegevens onderbouwd. Ook dient te worden vermeld dat ondernemers worden aangehaakt op de routestructuren en een nadrukkelijke rol spelen bij het vermarkten van de routes.

III. Ontsluiten & Vermarkten

Onze drijfveer

Overijssel kent sterke regionale merken, die nog steviger op de kaart worden gezet. Met icoon-projecten worden karakteristieke en onderscheidende attracties benadrukt en de competitie met andere bestemmingen aangegaan. Hierbij wordt gedacht aan thema's als 'De Hanze', 'Landgoederen met allure' en 'Sprankelende steden door cultuur, sport en events'. Binnensteden vormen de brandpunten van de vrijetijdsbeleving met aantrekkelijke ontmoetingsplaatsen waar bewoners en bezoekers elkaar treffen en gastvrijheid ervaren. Deze stedelijke attracties brengen de vrijetijdseconomie, cultuur en het winkelaanbod samen. We hebben de ambitie deze functies te versterken en beter te benutten in het kader van zowel de vrijetijdseconomie als prettige woonomgeving.

De marketinginspanning op basis van de Overijsselse merkenstrategie wordt gecontinueerd. Noodzaak tot een efficiënte en effectieve marketing vraagt om één provinciaal bureau voor toerisme, gestoeld op binding met het bedrijfsleven en gericht op branding van de regio's. Verder versterken van het organiserend vermogen door regie en onderlinge afstemming met citymarketing-programma's.

Kern uit het Manifest

Aantrekken van meer bezoekers uit binnen- en buitenland en klanten uit de zakelijke markt; meer bezoekers en meer bestedingen; vergroten bezoekintentie; inspelen op veranderende trends en marktontwikkelingen; sprake van een gezamenlijke en brede marketingopgave.

Doelstellingen

- Bekendheid van de regio's (toeristische A-merken) in Overijssel stijgt (Bron: NBTC-NIPO).
- De bezoekintentie van consumenten stijgt met 10% (Bron: NBTC-NIPO).

- Het aandeel van Overijssel in het binnenlandse vakantiebezoek en het aantal overnachtingen stijgen tot 11%. (Bron: CVO, Regiomonitor).
- Aantal buitenlandse bezoekers/bezoeken in Overijssel stijgt met 15%. (Bron: CBS, NBTC-NIPO).
- De bestedingen in de vrijetijdseconomie stijgen in de periode 2016-2020 met 10%. (Bron: CVO, Regiomonitor).
- Bekendheid en imago van Overijssel als Fietsprovincie zijn met minimaal 10% gestegen (nulmeting 2015).
- Het aandeel van de vrijetijdseconomie in de werkgelegenheid van Overijssel groeit met minimaal 1.500 en bedraagt in 2019 6% van de totale werkgelegenheid (Bron: LISA).

Deelprogramma's

10.1 Marketing VTE

Doorontwikkeling van het eerder ingezette programma Marketing Impuls Toerisme Overijssel waarbij enerzijds sprake is van een beperkte groei voor wat betreft de binnenlandse markt en anderzijds een substantiële groei voor de buitenlandse markt(en), met name Duitsland en Vlaanderen. Specifieke aandacht voor opkomende internationale markten (Azië, Zuid Europa) en de 'overloop' vanuit Amsterdam. Hierbij kiezen voor de strategie van de icoonbenadering in combinatie met NBTC Holland-City. Eveneens ontwikkeling en versterking van zakelijk toerisme door middel van de inzet van congresbureaus vanuit Regio Zwolle en Twente.

10.2 365 dagen fietsen in Overijssel

Samen met Sportservice Overijssel en ANWB wordt een meerjarig programma geïnitieerd, waarbij fietsactiviteiten vanuit Vrijetijdseconomie, Sport, Gezondheid en Mobiliteit worden gebundeld en versterkt.

ENS
OPS

SHOCK
SHOX

READY

SHOX

IV. Onderzoek, Kennisinfrastructuur & Onderwijs

Onze drijfveer

Door 'Leren te profiteren' en 'Meten is weten' bijdragen aan een sterke toekomstbestendige VTE waar samenwerking in lerende netwerken bijdraagt aan een renderende en zichzelf innoverende vrijetijdssector. Daarvoor dient een meerjarige monitoring plaats te vinden met een sector-overschrijdende blik. Verwerven van inzicht en deze kennis ontsluiten, bundelen, delen en verrijken. Leren doet innoveren en samenwerken. Vanuit een kwaliteitsambitie versterken van het bestaande aanbod en oriënteren op nieuwe kansrijke markten met nieuwe businessproposities verlangt professionalisering van ondernemers en faciliterend vermogen van overheden. Focus op de match tussen een kapitaalkrachtige vraag en een competitief en onderscheidend aanbod verlangt advisering op basis van passend haalbaarheidsonderzoek. In regionale werkplaatsen werken studenten en experts samen, waardoor lerende ondernemersnetwerken worden versterkt. Ondernemerschap wordt aangejaagd door cross-overs tussen de VTE met detailhandel, zakelijk toerisme, sport, cultuur, natuur, agro & food en zorg te stimuleren, wat leidt tot de ontwikkeling tot innovatieve vrijetijdsproducten.

Kern uit het Manifest

Verzamelen van relevante data in een te ontwikkelen integrale regiomonitor om de relevantie van de vrijetijdseconomie te kunnen onderbouwen; bevorderen van het inzicht in onderlinge relaties tussen betrokken deelsectoren (detailhandel, maakindustrie, cultuur, natuur, zakelijk toerisme, sport, zorg, agro & food); meten van effecten van innovaties, marketing-inspanningen en sociale media in relatie tot de regionale ontwikkeling; monitoren veranderend vrijetijdsgedrag van bestaande en nieuwe doelgroepen.

Doelstellingen

- Professionaliseren van ondernemers en ondernemende organisaties in de vrijetijdssector waarin zij zich ontwikkelen en samenwerken in vitale netwerken.
- Het verder ontwikkelen van de regionale vrijetijdsmonitor, het uitvoeren van onderzoek en het bundelen en beschikbaar stellen van kennis aan partners in de triple helix.
- Door passende advisering bijdragen aan innovatie via cross-overs en nieuwe businessproposities, wat leidt tot een attractief vrijetijdsaanbod dat in combinatie met excellente gastvrijheid zorgt voor meer tevreden bezoekers en bewoners.
- Het opleiden van studenten tot wendbare professionals in authentieke leeromgevingen met het werkveld waarin hun talenten optimaal ontplooid worden, met aandacht voor de human capital agenda.

Deelprogramma's

11. Verder ontwikkelen Kennisdriehoek Overijssel, te weten Beleidsinformatie provincie Overijssel en Trendbureau Overijssel, Saxion en KennispuntOost

Gericht op het realiseren van een Kennis Centrum Vrijetijdseconomie Overijssel (KCVO). Het ontwikkelen van een regionale monitor waarin de karakteristieke samenstelling van de vrijetijdssector (in breed perspectief, inclusief de cross sectorale samenwerking en het zakelijk toerisme/ MICE) en de effecten van de vrijetijdseconomie (nieuwe en bestaande markten, bezoekerstypen en -aantallen, aandeel leisure en zakelijke markt, omzet, rendement en werkgelegenheid) evenals de impact van festivals en evenementen op regionale en provinciale

schaal worden gemeten en gevolgd in de tijd. In deze monitor staan meervoudige waarden centraal die naast economische aspecten ook de sociaal-culturele, ecologische en educatieve aspecten onderzoekt. Ontwikkeling en advisering vindt plaats vanuit de expertise van het KCVO en de lectoraten Hospitality, Regionale ontwikkeling en Small Business & Retail Management.

Vanuit de principes van (big) data analyse wordt deze informatie door het KCVO gebundeld in een zogenaamde kennisbank en vertaald naar adviezen, die vraag en aanbod beter afstemmen. Deze gegevens in combinatie met nieuwe inzichten in visitors' journey-onderzoek, service design en leefstijlen (BSR) worden benut voor het in kaart brengen van de huidige en potentiële marktvraag en het beschikbaar stellen van deze informatie ten behoeve van de vrijetijdssector (kennisdeling). Dit vindt plaats in samenwerking met KCVO en het platform Gastvrij Overijssel, waarbij wordt aangesloten op reeds ontwikkelde inzichten in het recent uitgevoerde project "Leefstijlenonderzoek NO Twente". Professionalisering van de betrokken partners in de vrijetijdsketen (ondernemende organisaties en overheden binnen de triple helix) en de cross sectorale partners, zoals kunst & cultuur, sport, maakindustrie, natuur, agro & food en zakelijk toerisme) ter versterking van het ondernemerschap en stimulering van innovatie

en samenwerking in allianties. Het bieden van scholingstrajecten (o.a. blended learning) ter versterking van de human capital agenda ten behoeve van de vrijetijdssector en het stimuleren van nieuwe werkgelegenheid. Het aanjagen van innovatie door middel van het creëren en/of versterken van kansrijke allianties, faciliteren van Communities of Practice in lerende netwerken.

12. Inzet kennisintensieve werkateliers in de regio's

Uitvoeringsondersteuning voor ondernemersinitiatieven aan de hand van onderzoek en advisering in de regio's door studenten en experts van kennisinstellingen. Hierbij wordt de ontwikkeling van nieuwe vrijetijdsproducten, het benutten van nieuwe multimediale concepten met gebruikmaking van creatieve technologie (multimedia design: de ontwikkeling van apps 2.0 & games) in haalbaarheidsstudies ondersteund. Daarnaast worden duurzaamheids-initiatieven ondersteund. In regionale ondernemersbijeenkomsten worden lerende netwerken gefaciliteerd, kennis-carroussels en leisure design labs aangeboden ten behoeve van het ontwikkelen en delen van nieuwe kennis en inzichten (fundament voor 'next practices'). Het versterken van het investeringsvermogen van de VTE wordt gestimuleerd door kennisdeling over nieuwe verdienmodellen.

V. Organisatie VTE Overijssel

Onze drijfveer

De doelstelling van het onderhavige Programma VTE 2016-2020 kan alleen worden bereikt als de betrokken partners uit overtuiging gezamenlijk in een 'triple helix' werken aan waardecreeatie. Er is duidelijk sprake van een gemeenschappelijke opgave en het is belangrijk dat eenieder wordt erkend in zijn of haar rol ten behoeve van het gezamenlijk belang. Uitdaging is in de aankomende periode de netwerksamenwerking uit te diepen, waarbij het organiserend vermogen van de partners bijdraagt aan de regionale economische ontwikkeling, ook inzake kansrijke financieringsmodellen.

Kern uit het Manifest

Bij de uitwerking van het Manifest tot een Programma VTE is het besef ontstaan dat ten behoeve van de uitvoering van het Programma, het platform Gastvrij Overijssel moet doorgroeien naar een herkenbare netwerkorganisatie, waarbij de betrokken partners inbreng leveren om zodoende de voortgang van het Programma VTE 2016 – 2020 te coördineren en te bewaken.

Doelstellingen

- Een gestroomlijnde netwerkorganisatie voor de VTE van Overijssel.
- Een duurzaam financieel fundament voor de 'collectieve onderdelen' van de vrijetijdseconomie, zoals het landschap en de route infrastructuur.

Deelprogramma's

13. Ondersteuning Programma VTE Gastvrij Overijssel

Het realiseren van een regie- en communicatiepunt ten behoeve van de coördinatie van en communicatie over de uitvoering van het Programma VTE 2016 – 2020. Daarmee krijgt de netwerkorganisatie Gastvrij Overijssel een 'smoel'.

14. Verkenning naar opzet ProfessionalOverijssel

Een provinciale flexpool van en voor bedrijfsleven, onderwijs en overheid om capaciteit en expertise op het terrein van VTE op een flexibele wijze te vergroten en te versterken.

15. Een duurzaam financieel en organisatorisch fundament voor omgevingskwaliteit

Gebiedsgerichte samenwerking tussen beheerders van het groene decor, ondernemers, consumentenorganisaties (waaronder ANWB) en overheden moet leiden tot een beter financieel en organisatorisch fundament onder de waardevolle activiteiten, die al ontwikkeld zijn en worden. De financiële inzet voor landschapsbeheer en –ontwikkeling en route infrastructuur moet breder gedragen worden, dan alleen door terrein behorende organisaties en overheid. Verkenning naar en opzetten van concrete proefprojecten met ondernemers, consumentenorganisaties (waaronder ANWB) en beheerders van het groene decor.

Indicatieve begroting Programma Vrijtijdseconomie 2016 - 2020

	Ondernemers	Gemeenten	Overig w.o. Europa	Provincie VTE	Totale investering
Programmalijn I: Ondernemer & Product					
1 Onderzoek vraag en aanbod & bevorderen marktmatch	-	75.000	-	75.000	150.000
2 Versterking ondernemerschap	800.000	800.000	800.000	2.100.000	4.500.000
3 Product-markt-partner-combinaties	4.455.000	-	-	2.400.000	6.855.000
4 <i>Samenwerking cultuurtoerisme en cultureel ondernemerschap</i>	-	-	500.000	25.000	525.000
5 <i>In kaart brengen VTE-gerelateerde maakindustrie</i>	-	-	-	pm	pm
6 <i>Toekomstbestendig maken sector door duurzame technologie</i>	-	-	-	pm	pm
	5.255.000	875.000	1.300.000	4.600.000	12.030.000
Programmalijn II: Omgeving & Route infrastructuur					
7.1 Omgevingskwaliteit op peil houden	200.000	300.000	1.500.000	250.000	2.250.000
7.2 Vergroten/ ontsluiten streekeigen landschappelijke kwaliteiten	200.000	100.000	200.000	150.000	650.000
7.3 <i>Synergie groene decor en verdien capaciteit VTE-bedrijven</i>	100.000	-	100.000	100.000	300.000
7.4 <i>Extra arbeid door medewerkers met afstand tot arbeidsmarkt</i>	50.000	200.000	300.000	pm	550.000
8.1 <i>Toegankelijkheid en leesbaarheid landschap</i>	-	-	200.000	pm	200.000
8.2 <i>Binding gast aan het landschap</i>	100.000	100.000	-	pm	200.000
8.3 <i>Samenwerking groene beheerders en organisatoren</i>	-	-	-	pm	pm
9 Versterking beleving routestructuren Fase II	-	2.400.000	1.250.000	pm	3.650.000
	650.000	3.100.000	3.550.000	500.000	7.800.000
Programmalijn III: Ontsluiten en Vermarkten					
10.1 Marketing VTE	4.200.000	5.460.000	2.470.000	4.000.000	16.130.000
10.2 365 dagen fietsen in Overijssel	400.000	400.000	1.000.000	500.000	2.300.000
	4.600.000	5.860.000	3.470.000	4.500.000	18.430.000
	Ondernemers	Gemeenten	Overig w.o. Europa	Provincie VTE	Totale investering
Programmalijn IV: Onderzoek, Kennisinfrastructuur en Onderwijs					
11 Ontwikkelen van de Kennisdriehoek Overijssel	<i>(opgenomen in deelprogramma 2 "Versterking ondernemerschap")</i>				
12 <i>Inzet kennisintensieve werkateliers</i>	100.000	100.000	100.000	200.000	500.000
Programmalijn V: Organisatie VTE Overijssel					
13 Ondersteuning Programma VTE	100.000	-	100.000	200.000	400.000
14 <i>Verkenning naar opzet Professional Overijssel</i>	-	-	-	pm	pm
15 <i>Een duurzaam fundament voor omgevingskwaliteit</i>	-	-	200.000	pm	200.000
	100.000	-	300.000	200.000	600.000
Totaal Programma VTE 2016 - 2020	10.705.000	9.935.000	8.720.000	10.000.000	39.360.000

Een initiatief van
Gastvrij Overijssel

